Kinder rechten commissariaat
Geeft kinderen een stem

Advies

Datum: 16-11-2026
Volgnummer: 2026-2027/08
Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen

Advies bij het ontwerp van wijzigingsdecreet jeugdhulp: de jeugdhulp van morgen vraagt meer waarborgen

Geen geslotenheid zonder waarborgen, geen hervorming zonder aanbod

Het ontwerp van decreet dat nu voorligt[1], legt de decretale basis voor belangrijke hervormingen uit het plan "Naar de jeugdhulp van morgen": een sterkere regierol voor de intersectorale toegangspoort, de evolutie naar één gemandateerde voorziening, een scherpere afbakening van de crisisjeugdhulp en de gemeenschapsinstellingen uit de integrale jeugdhulp halen, waardoor jongeren in een verontrustende situatie er ook niet langer terechtkunnen voor een time-out.[2] Na het advies van de Raad van State werd er bovendien een nieuwe, gesloten functie aan toegevoegd: 'hoogintensieve zorg en beveiliging', de rechtsgrond voor het aanbod dat in het beleid 'high care, high risk' wordt genoemd.

Het Kinderrechtencommissariaat gaf eerder advies over het plan "Naar de jeugdhulp van morgen".[3] Veel van de keuzes in dit ontwerp sluiten aan bij wat we toen vroegen. Tegelijk stellen we vast dat het ontwerp vooral organiseert en verantwoordelijkheden en taken verdeelt, terwijl de kern van het probleem een tekort aan passende hulp blijft. Bovendien voert het ontwerp een nieuwe vorm van geslotenheid in voor kinderen en jongeren, ook voor wie geen misdrijf pleegde, zonder de rechtswaarborgen die daarbij horen.

De belangrijkste aanbevelingen van het Kinderrechtencommissariaat:

- Werk 'hoogintensieve zorg en beveiliging' uit tot een volwaardige decretale regeling met doelgroep, voorwaarden, subsidiariteit, maximale duur, periodieke toetsing en rechtswaarborgen in het decreet zelf, zoals de Raad van State vraagt.
- Beperk de duur van geslotenheid voor jongeren in een verontrustende situatie, geef hen een even snel beroep als jongeren met een delict en vang geen jongeren zonder delict op in een gemengde unit in een gemeenschapsinstelling.

[1] Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en van artikel 47 van het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie, VR 2026 0910 DOC.1076/2, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 oktober 2026 (Parl.St. Vl.Parl. 2026-27, nr. [..]/1).
[2] Ontwerp van decreet, VR 2026 0910 DOC.1076/2; Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 1-2.
[3] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, https://www.kinderrechten.be/advies/advies-bij-het-plan-naar-de-jeugdhulp-van-morgen.

- Laat de nieuwe artikelen over hoogintensieve zorg en beveiliging (art. 15, 16 en 21), die na de adviesronde werden toegevoegd, alsnog toetsen door de Raad van State[4] en vraag de Vlaamse Regering om er een aanvullend kinder- en jongereneffectrapport (JoKER) voor op te maken. Dat ontbreekt nu, terwijl het gaat om een functie die geslotenheid oplegt en de rechten van jongeren verregaand beperkt.
- Voorzie een ruimere overgangstermijn voor de strengere toegangsvoorwaarde voor crisisjeugdhulp, zodat eerst alternatieven kunnen worden uitgebouwd voor jongeren in een chronische crisis.
- Bewaar bij de overgang naar één gemandateerde voorziening de expertise van de vertrouwenscentra kindermishandeling en zorg voor voldoende capaciteit bij OCJ en VK. Monitor daarbij personeel, capaciteit en wachttijden.
- Koppel de regierol van de toegangspoort aan transparante prioriteringscriteria, participatie van kinderen en een klachtmogelijkheid, en aan een echte uitbreiding van het aanbod.
- Zorg ervoor dat het vervangende time-outaanbod in de private jeugdhulp op de datum van inwerkingtreding ook effectief en voldoende beschikbaar is en dat het aanbod zich richt op herstel en begeleiding.

1. Situering

Het ontwerp wijzigt hoofdzakelijk het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp. Het geeft de intersectorale toegangspoort een kernopdracht bij matching en toewijzing (art. 7-8), maakt het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) de enige gemandateerde voorziening en herpositioneert de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK) (art. 2, 9-12, 14, 18-20), voegt een inhoudelijke voorwaarde toe voor crisisjeugdhulp (art. 2 en 13), haalt de gemeenschapsinstellingen uit de integrale jeugdhulp (art. 3-6, 17, 23 en 27) en voert de functie 'hoogintensieve zorg en beveiliging' in (art. 15, 16 en 21).[5]
De adviesronde vond plaats tussen april en juli 2026: het gunstig JoKER-advies dateert van 24 april 2026, het advies van de Vlaamse Raad WVG van 24 juni 2026 en dat van de Vlaamse Jeugdraad van 1 juli 2026.[6] De nieuwe bepalingen over hoogintensieve zorg en beveiliging (art. 15, 16 en 21) werden pas toegevoegd na het advies van de Raad van State van 18 september 2026. Voor zover uit de parlementaire stukken blijkt, werden ze dus door geen enkele adviesinstantie onderzocht. Dat is des te opvallender omdat het gaat om de meest ingrijpende bepalingen van het ontwerp: ze laten toe om minderjarigen tot een jaar lang in een gesloten setting te plaatsen.

2. Hoogintensieve zorg en beveiliging

2.1. Een kwetsbare groep met reële noden

Het Kinderrechtencommissariaat erkent dat er een groep kinderen en jongeren is met een zware psychische of psychiatrische zorgnood, vaak in combinatie met een handicap (GES+ en/of ASS) en soms ook een verontrustende leefsituatie thuis, voor wie geen enkele bestaande setting vandaag een passend antwoord biedt. We beschreven hun trajecten eerder: wisselende plaatsingen, crisisopnames, wachtlijsten en uiteindelijk vaak een gesloten setting omdat er niets anders is.[7]

---

[4] De voorzitter van het Vlaams Parlement kan het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State vragen over een ontwerp van decreet. Over amendementen moet hij dat advies vragen wanneer ten minste een derde van de leden erom verzoekt: art. 2, §1 en §2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zie ook Raad van State, *Vademecum van de afdeling Wetgeving*, oktober 2026, nr. 20.
[5] Ontwerp van decreet, VR 2026 0910 DOC.1076/2.
[6] Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 2-3, punt 1.B (Vorige beslissingen en adviezen).
[7] Kinderrechtencommissariaat, Gewoon complex: jongeren met complexe problematieken aan het woord, 5 februari 2021, https://www.kinderrechten.be/advies/gewoon-complex-jongeren-met-complexe-problematieken-aan-het-woord.

Ook de Commissie van Toezicht voor Jeugdinstellingen (CVTJ) stelt jaarlijks vast dat jongeren met zware hulpnoden en ernstige psychiatrische problemen in een gemeenschapsinstelling belanden, waar begeleiders niet de nodige omkadering kunnen bieden.[8] Het VN-Kinderrechtencomité rekende de geestelijke gezondheid van kinderen in 2019 al tot de domeinen waarin België dringend maatregelen moet nemen.[9]
In ons advies over "Naar de jeugdhulp van morgen" verwelkomden we daarom voorzichtig een gespecialiseerd aanbod. We stelden toen ook duidelijke voorwaarden: een vooraf strikt omschreven doelgroep en strikte opnamecriteria, een werking die in de eerste plaats vanuit een zorglogica is georganiseerd, opname alleen na beslissing van de jeugdrechter en volledige toepassing van de waarborgen van de integrale jeugdhulp. We waarschuwden uitdrukkelijk voor het mengen van doelgroepen, omdat dit kan leiden tot de-facto vrijheidsberoving zonder duidelijke rechtsgrond.[10] Het voorliggende ontwerp regelt een nieuw aanbod onder de naam 'hoogintensieve zorg en beveiliging', maar beantwoordt nog onvoldoende aan de voorwaarden die we toen stelden. Hoogintensieve zorg en beveiliging vraagt altijd ook een hoogintensieve eerbiediging van de mensen- en kinderrechten van de betrokken minderjarigen.
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt ook aandacht voor de terminologie. In eerdere beleidsdocumenten was sprake van 'high care, high risk'. Die term koppelt intensieve zorg rechtstreeks aan risico en roept associaties op met een hoogbeveiligde afdeling. We zijn tevreden dat het ontwerp van decreet kiest voor een niet-stigmatiserende naam en hopen dat de term 'high risk' ook op het terrein geen ingang vindt.

2.2. Een rechtsgrond is nog geen regeling met rechtswaarborgen

De Raad van State oordeelde dat een aanbod als 'high care, high risk', ongeacht de kwalificatie die eraan gegeven wordt, kan neerkomen op een vrijheidsberoving in de zin van artikel 5 EVRM. Zo'n vrijheidsberoving van een minderjarige is alleen toegelaten als ze steunt op een toegankelijke en nauwkeurige wettelijke regeling die duidelijk de voorwaarden bepaalt, om elk risico op willekeur te vermijden.[11] De Raad stelde vast dat de algemene maatregel 'verblijf' en de reactie 'gesloten begeleiding' die rechtsgrond niet bieden, en vroeg een specifieke regeling met eigen voorwaarden en waarborgen, zoals de decreetgever die ook uitwerkte voor het veilig verblijf, de plaatsing in een psychiatrische inrichting en de for-K-maatregel.[12]

> *"Indien het de bedoeling is een aanbod zoals 'high care, high risk' gedurende een bepaalde periode te organiseren, dient de decreetgever daarvoor in een specifieke regeling en een afdoende rechtsgrond te voorzien die beantwoordt aan de genoemde vereisten."*[13]

Het ontwerp antwoordt daarop met drie korte ingrepen: de jeugdrechter kan 'voor ten hoogste drie maanden de functie hoogintensieve zorg en beveiliging opleggen', die maatregel kan driemaal

---

[8] Commissie van Toezicht voor Jeugdinstellingen, Jaarverslag 2025, maart 2026, p. 27-29, https://www.vlaanderen.be/publicaties/jaarverslag-commissie-van-toezicht-voor-jeugdinstellingen.
[9] VN-Comité voor de Rechten van het Kind, Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Belgium, CRC/C/BEL/CO/5-6, 28 februari 2019, par. 33 (geestelijke gezondheid) en par. 47 (jeugdrechtsbedeling).
[10] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 12-13 (onderdeel high care, high risk).
[11] Raad van State, afdeling Wetgeving, advies 79.842/1/V van 18 september 2026, VR 2026 0910 DOC.1076/4, randnr. 13.3, met verwijzing naar artikel 12 Grondwet, artikel 5, lid 1, d), EVRM en artikel 37, b), IVRK, en naar Adv.RvS 74.682/16 van 20 december 2023, opmerking 10 (Parl.St. Vl.Parl. 2023-24, nr. 2017/1).
[12] Raad van State, advies 79.842/1/V, randnr. 13.4. De Raad verwijst naar de afzonderlijke regelingen voor het veilig verblijf (art. 48, §1, eerste lid, 10°, decreet integrale jeugdhulp), het toevertrouwen aan een psychiatrische inrichting (art. 48, §1, eerste lid, 12°, decreet integrale jeugdhulp), het toevertrouwen aan een jeugdpsychiatrische dienst (art. 39 decreet jeugddelinquentierecht) en de for-K-maatregel (art. 25/1 en 34/1 decreet jeugddelinquentierecht).
[13] Raad van State, advies 79.842/1/V, randnr. 13.5.

verlengd worden, en de rechtsgrond voor vrijheidsbeperkende maatregelen in het veilig verblijf wordt uitgebreid naar deze functie.[14] Dat is een rechtsgrond, maar nog geen regeling met duidelijke rechtswaarborgen. Het decreet zelf zegt niet wat de functie inhoudt, voor wie ze bedoeld is en onder welke voorwaarden ze kan worden opgelegd of opgeheven. De doelgroep ('jongeren met een zware psychische of psychiatrische zorgnood waarvoor zowel intensieve zorg als beveiliging noodzakelijk zijn') staat alleen in de memorie van toelichting.[15]
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt daarom om de functie volwaardig in het decreet zelf uit te werken. Welke elementen daarvoor minstens nodig zijn, vatten we samen aan het einde van dit hoofdstuk, in punt 2.7.

2.3. Vrijheidsberoving van een kind: een uiterste maatregel, voor de kortst mogelijke duur

Het Kinderrechtenverdrag is duidelijk: vrijheidsberoving van een kind is een uiterste maatregel, voor de kortst mogelijke passende duur. Het ontwerp laat toe dat een minderjarige in een verontrustende situatie tot twaalf maanden in een gesloten setting verblijft (drie maanden, driemaal verlengbaar).[16] Ter vergelijking: in het jeugddelinquentierecht kan de jeugdrechtbank in de fase ten gronde in de regel een gesloten begeleiding opleggen van maximaal drie, zes of negen maanden, niet verlengbaar.[17] In de feiten kan een jongere die geen misdrijf pleegde, met dit ontwerp dus langer in een gesloten setting verblijven dan veel jongeren die wel een misdrijf pleegden. Daarmee pleit het Kinderrechtencommissariaat uiteraard niet voor langere geslotenheid voor jongeren met een delict. Voor elke jongere geldt dat vrijheidsberoving een uiterste maatregel moet blijven, voor de kortst mogelijke duur.[18]
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om de maximale totale duur te verantwoorden vanuit wat strikt noodzakelijk is vanuit behandelingsoogpunt, en zo nodig te verkorten. Een verlenging moet telkens een nieuwe, volwaardig gemotiveerde beslissing zijn op basis van een actuele evaluatie. Ook binnen een maatregel moet de geslotenheid voortdurend afgebouwd kunnen worden zodra dat verantwoord is.

2.4. Ook jongeren zonder delict moeten op een snelle rechterlijke toetsing kunnen rekenen

Wie van zijn vrijheid wordt beroofd, heeft het recht om snel een rechter te laten oordelen of die vrijheidsberoving wettig is.[19] Het ontwerp creëert een nieuwe grond om jongeren in een verontrustende situatie van hun vrijheid te beroven, maar voorziet daarbij niet in bijzondere beroepswaarborgen.[20] Voor deze jongeren blijven dus de gewone procedureregels van de Jeugdbeschermingswet gelden.[21]

---

[14] Ontwerp van decreet, art. 15 (nieuw art. 48, §1, 13°, decreet integrale jeugdhulp), art. 16 (art. 51, tweede lid, decreet integrale jeugdhulp) en art. 21 (art. 78/1, §4/1, decreet integrale jeugdhulp).
[15] Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, onderdeel 'High care high risk' en 'Overgangsbepalingen en inwerkingtredingsdata'; artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 15, 16, 21 en 28.
[16] Ontwerp van decreet, art. 15 (nieuw art. 48, §1, 13°, decreet integrale jeugdhulp), art. 16 (art. 51, tweede lid, decreet integrale jeugdhulp) en art. 21 (art. 78/1, §4/1, decreet integrale jeugdhulp). Elke verlenging geldt voor ten hoogste de duur van de oorspronkelijke maatregel, tot een maximale duur van één jaar: Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 5 en p. 8 (toelichting bij artikel 16).
[17] Decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, hoofdstuk 4, afdeling 3 (rechtspleging ten gronde): gesloten begeleiding van maximaal drie, zes of negen maanden, niet verlengbaar; een langere gesloten begeleiding (twee, vijf of zeven jaar) is voorbehouden aan de zwaarste jeugddelicten. Zie ook Agentschap Opgroeien, De gemeenschapsinstelling in het jeugddelinquentiedecreet, https://jongerenwelzijn.be/sites/default/files/publications/Gemeenschapsinstelling%20in%20het%20jeugddelinquentiedecreet.pdf.
[18] Artikel 37, b), IVRK: vrijheidsberoving van een kind wordt slechts gebruikt als uiterste maatregel en voor de kortst mogelijke passende duur. Zie ook artikel 25 IVRK (recht op periodieke evaluatie van de plaatsing) en VN-Comité voor de Rechten van het Kind, General Comment nr. 24 (2019) over kinderrechten in het jeugdrechtssysteem, CRC/C/GC/24.
[19] Artikel 5, lid 4, EVRM; artikel 37, d), IVRK.
[20] Ontwerp van decreet, VR 2026 0910 DOC.1076/2, art. 15, 16 en 21. Het ontwerp wijzigt de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming niet.
[21] Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, art. 58, eerste lid, en art. 63bis, §1.

Gaan ze in beroep tegen een voorlopige maatregel, dan heeft het hof van beroep tot twee maanden de tijd om uitspraak te doen.[22] Bij een maatregel van drie maanden kan het beroep zo zijn betekenis verliezen voor er een uitspraak is.
Voor jongeren die een jeugddelict pleegden, is de toetsing wel snel geregeld. Tegen onder meer een voorlopige gesloten begeleiding of een voorlopige for-K-plaatsing kunnen zij binnen 48 uur in beroep gaan, met een eenvoudige verklaring aan de directie van de voorziening. Het hof van beroep moet dan binnen vijftien werkdagen uitspraak doen. Doet het dat niet, dan vervalt de maatregel.[23] Binnen het jeugddelinquentierecht is het nieuwe aanbod volgens de Vlaamse Regering een modaliteit van de gesloten begeleiding.[24] In de voorlopige fase kunnen twee jongeren in dezelfde unit dus een heel verschillende rechtsbescherming krijgen, waarbij de jongere zonder delict de zwakste heeft.
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt daarom een versnelde beroepsprocedure tegen elke beslissing waarbij hoogintensieve zorg en beveiliging wordt opgelegd of verlengd, met minstens dezelfde waarborgen als in het jeugddelinquentierecht: een korte, bindende termijn voor de behandeling en de uitspraak, en het verval van de maatregel als die termijn wordt overschreden. De decreetgever kan daarvoor artikel 58 van de Jeugdbeschermingswet aanvullen.[25] Tegelijk mag de toegang tot het beroep niet moeilijker worden. Een termijn van 48 uur is alleen haalbaar als de jongere het beroep eenvoudig kan instellen en meteen wordt bijgestaan door een advocaat. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt ook na te gaan of jongeren in een veilig verblijf, eveneens jongeren zonder delict in een gesloten setting, over een even snelle beroepsprocedure beschikken, en die zo nodig in te voeren.

2.5. Verbied gemengde units en stel zorglogica voorop

Sinds het decreet jeugddelinquentierecht van 2019 is het uitgangspunt dat jongeren in een verontrustende situatie niet meer samen met jongeren die een delict pleegden, in een gemeenschapsinstelling worden opgenomen. Dit ontwerp wil die keuze ‘verder decretaal verankeren’.[26] Tegelijk stelt het de schrapping van de gemeenschapsinstellingen uit de integrale jeugdhulp uit tot 30 september 2028, zodat jongeren in een verontrustende situatie tijdens de pilootfase in de unit voor hoogintensieve zorg en beveiliging van een gemeenschapsinstelling kunnen worden opgenomen.[27] Het ontwerp verankert het scheidingsprincipe dus en maakt er tegelijk een uitzondering op. Ook de Raad van State zag niet in waarom die schrapping tot 30 september 2028 moet worden uitgesteld wanneer er een specifieke regeling komt. Hij gaf de voorkeur aan een inwerkingtreding op 1 januari 2027, zo nodig met een overgangsregeling.[28] Het ontwerp houdt toch vast aan 30 september 2028.
De unit in de gemeenschapsinstelling De Zande (campus Ruiselede) groeit volgens de beschikbare informatie naar maximaal acht plaatsen, de helft voor jongeren met een jeugddelict en de helft voor jongeren in een verontrustende situatie. Bij het bezoek aan de unit viel op dat de studio’s ruim zijn, maar dat de infrastructuur (lange gangen, kijkluikjes) een penitentiaire indruk geeft. Het Kinderrechtencommissariaat waarschuwde eerder dat een omgeving die vanuit een detentielogica is ontworpen, geen volwaardige pedagogische en therapeutische context kan bieden.[29]

---

[22] Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, art. 63quater, gelezen samen met art. 63ter, eerste lid, a), en art. 52ter, zesde lid.
[23] Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, art. 58, vierde tot en met zevende lid, met verwijzing naar art. 20, §2, eerste lid, 3°/1, 4° en 5°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. De termijn van vijftien werkdagen wordt geschorst tijdens een uitstel dat op verzoek van de verdediging is toegestaan.
[24] Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 3.
[25] Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, art. 58, zevende lid, ingevoegd bij artikel 12 van het decreet van 15 juli 2022.
[26] Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet, VR 2026 0910 DOC.1076/3, Algemene toelichting, B. Inhoud.
[27] Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, onderdeel ‘High care high risk’ en ‘Overgangsbepalingen en inwerkingtredingsdata’; artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 15, 16, 21 en 28.
[28] Raad van State, advies 79.842/1/V, randnr. 13.6; Ontwerp van decreet, art. 28, eerste lid.
[29] Kinderrechtencommissariaat, Kinderrechten zwaar onder druk bij tijdelijke plaatsing in het Vlaams detentiecentrum, 6 februari 2026, 2025-2026/12, https://www.kinderrechten.be/sites/default/files/2026-02/Advies_2025_2026_12_Kinderrechten%20zwaar%20onder%20druk%20bij%20tijdelijke%20plaatsing%20in%20het%20Vlaams%20detentiecentrum.pdf.

Ook bij de overheveling van de gemeenschapsinstellingen naar het beleidsdomein Justitie vroegen we om de zorg- en welzijnslogica voor jongeren te bewaken.[30]
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt daarom:

- geen jongeren in een verontrustende situatie op te nemen in een unit die tegelijk jongeren met een delict opvangt, of minstens een strikte scheiding in leefgroep en programma te waarborgen;
- het structurele aanbod voor jongeren in een verontrustende situatie zo snel mogelijk, en vóór 30 september 2028, in de jeugdhulp en in samenwerking met de kinder- en jeugdpsychiatrie uit te bouwen in een niet-penitentiaire infrastructuur, of een werkbaar alternatief uit te bouwen voor deze doelgroep, zeker nu uit de begrotingsbesprekingen blijkt dat bespaard wordt op het aanbod voor geblokkeerde ontwikkelingstrajecten;
- nu al duidelijkheid te geven over de financiering en de organisatie van het aanbod na de pilootfase, zodat jongeren niet tussen twee systemen vallen.

De memorie van toelichting stelt dat het nieuwe aanbod binnen het jeugddelinquentierecht, minstens in de pilootfase, geen aparte rechtsgrond nodig heeft, omdat het slechts een modaliteit van de gesloten begeleiding zou zijn.[31] De Raad van State oordeelde echter dat ook de artikelen 27 en 36 van het decreet jeugddelinquentierecht te algemeen zijn om dit specifieke aanbod te dragen.[32] Het Kinderrechtencommissariaat vraagt dat het Parlement ook voor deze jongeren een uitdrukkelijke regeling en dezelfde waarborgen voorziet.

2.6. Win het advies van de Raad van State in, maak een JoKER op en evalueer

Omdat de bepalingen over de rechtsgrond voor hoogintensieve zorg en beveiliging na het advies van de Raad van State werden toegevoegd, werden ze niet getoetst aan de grondrechten door de afdeling Wetgeving en zijn ze niet opgenomen in het JoKER-advies van april 2026. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt het Vlaams Parlement om over de artikelen 15, 16 en 21 alsnog het advies van de Raad van State in te winnen en de Vlaamse Regering te vragen er een aanvullend kinder- en jongereneffectrapport (JoKER) voor op te maken.
Tot slot vraagt het Kinderrechtencommissariaat om in het decreet een onafhankelijke evaluatie van de pilootfase in te schrijven, met vooraf vastgelegde indicatoren (aantal opnames en verlengingen, duur, vrijheidsbeperkende maatregelen zoals afzondering, uitstroom en heropnames) en met de ervaringen van de jongeren zelf. De resultaten moeten aan het Vlaams Parlement worden bezorgd vóór er wordt beslist over een structurele verankering.

2.7. Samengevat: wat het decreet minstens moet regelen

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om minstens de volgende elementen in het decreet zelf op te nemen:

- een omschrijving van wat de functie ‘hoogintensieve zorg en beveiliging’ inhoudt, in het decreet integrale jeugdhulp, bij de rechtsgrond voor de maatregel zelf, met de doelgroep en het doel: behandeling en stabilisatie, met het oog op een terugkeer naar een open setting;

---

[30] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij de resolutie over de geplande overheveling van de gemeenschapsinstellingen, september 2025, 2025-2026/02, https://www.kinderrechten.be/sites/default/files/2025-09/Advies_2025_2026_02_Resolutie%20over%20de%20geplande%20overheveling%20van%20de%20gemeenschapsinstellingen.pdf.
[31] Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, onderdeel ‘High care high risk’ en ‘Overgangsbepalingen en inwerkingtredingsdata’; artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 15, 16, 21 en 28.
[32] Raad van State, advies 79.842/1/V, randnr. 13.4.

- duidelijke opnamevoorwaarden waaraan telkens allemaal moet zijn voldaan, en een uitdrukkelijke subsidiariteitstoets: geslotenheid is een laatste redmiddel en de jeugdrechter motiveert waarom minder ingrijpende maatregelen (veilig verblijf, GES+, kinder- en jeugdpsychiatrie, intensieve contextbegeleiding) niet volstaan;
- een verplicht, recent multidisciplinair advies met kinderpsychiatrische inbreng vóór elke oplegging en verlenging;
- een minimumleeftijd, of minstens een bijzondere motivering voor jonge kinderen, naar analogie met de gesloten begeleiding in het jeugddelinquentierecht, die bij minderjarigen jonger dan veertien jaar alleen in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk is;[33]
- een maximale duur die gebaseerd is op wat nodig is voor de begeleiding en behandeling van de jongere, waarbij elke verlenging een nieuwe, volwaardig gemotiveerde beslissing is op basis van een actuele evaluatie;
- een periodieke evaluatie van de noodzaak van de maatregel, ook tussen twee verlengingen in, met afbouw van de geslotenheid zodra dat verantwoord is;
- het recht van de minderjarige om gehoord te worden en bijgestaan te worden door een advocaat bij elke beslissing en verlenging;
- een snelle beroepsprocedure tegen elke oplegging en verlenging, met een korte, bindende termijn voor de uitspraak;
- een individueel behandelplan en een uitstroomplan vanaf de eerste dag, met aandacht voor continuïteit, context en nazorg, ook na de achttiende verjaardag;
- het recht op volwaardig onderwijs tijdens het verblijf, dat verder reikt dan tijdelijk onderwijs aan huis;[34]
- het recht op contact met ouders, broers en zussen en andere vertrouwenspersonen, met praktische ondersteuning wanneer de unit ver van huis ligt;[35]
- de uitdrukkelijke toepassing van het decreet rechtspositie van de minderjarige en van het toezicht door de Commissie van Toezicht voor Jeugdinstellingen, ook nu de gemeenschapsinstellingen uit de integrale jeugdhulp worden gehaald en de functie na de pilootfase door andere voorzieningen kan worden uitgevoerd;
- een onafhankelijke evaluatie van de pilootfase, met vooraf vastgelegde indicatoren, vóór er wordt beslist over een structurele verankering;
- de structurele betrokkenheid van kinderen en jongeren met ervaring in de jeugdhulp, en in het bijzonder in gesloten settings, bij de uitwerking en de evaluatie van de functie (art. 12 IVRK).

3. Crisisjeugdhulp

Het ontwerp voegt een inhoudelijke voorwaarde toe voor crisisjeugdhulp: het crisismeldpunt moet inschatten dat ‘een onmiddellijke, perspectiefzoekende en kortdurende tussenkomst noodzakelijk is om verdere escalatie te voorkomen’ (art. 13). De memorie van toelichting erkent zelf dat de nieuwe voorwaarde ‘op het eerste gezicht eerder de toegang tot crisishulp voor kinderen en jongeren [lijkt] te beperken’.[36]
Het Kinderrechtencommissariaat steunt het opzet om crisishulp opnieuw in te zetten waar ze het verschil kan maken. Maar de cijfers in de memorie van toelichting tonen waar het probleem zit.

[33] Decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht: de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding van maximaal drie, zes of negen maanden kunnen ten aanzien van minderjarigen jonger dan veertien jaar alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken.
[34] Commissie van Toezicht voor Jeugdinstellingen, Jaarverslag 2024 ‘Recht op onderwijs uitgelicht’, maart 2025, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/74028; zie ook Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan “Naar de jeugdhulp van morgen”, 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 14-15. Artikel 28 en 29 IVRK.
[35] Artikel 9, lid 3, IVRK (recht op persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders) en artikel 37, c), IVRK (recht van een kind dat van zijn vrijheid is beroofd om contact te onderhouden met zijn familie).
[36] Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, p. 15 (JoKER, onderdeel crisis).

Het aantal crisistrajecten waarin geen hulp werd gevonden, steeg van 903 in 2019 naar 6.433 in 2025. In 2025 wachtte de jongere bij 2.993 crisistrajecten al op niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.[37] Een crisis die ontstaat doordat de nodige hulp niet beschikbaar is, verdwijnt niet door ze niet langer als crisis te erkennen. In ons advies over "Naar de jeugdhulp van morgen" vroegen we daarom uitdrukkelijk oplossingen voor kinderen en jongeren in een chronische crisis.[38] We stellen vandaag al vast dat kinderen wekenlang in niet-aangepaste settings verblijven (een ziekenhuis, zonder medische reden, of een time-outplek binnen een gemeenschapsinstelling), omdat er geen crisisplaats is.[39]
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt:

- meer tijd te voorzien voor de inwerkingtreding van de nieuwe voorwaarde, zodat er eerst voldoende en doeltreffende alternatieven zijn voor kinderen en jongeren die er niet langer onder vallen. De inwerkingtreding op 1 januari 2028 lijkt zeer krap, gelet op de uitdagingen die de Vlaamse Regering zelf vermeldt;[40]
- te registreren en op te volgen hoeveel crisisvragen niet worden aanvaard en wat er met die kinderen gebeurt;
- te verduidelijken hoe het mandaat van de jeugdrechter en dat van het crisismeldpunt zich tot elkaar verhouden, zoals ook de Vlaamse Raad WVG vraagt;[41]
- uit te sluiten dat ziekenhuizen of gesloten settings de opvang van crisisvragen overnemen, door voldoende crisisaanbod te garanderen.

4. Eén gemandateerde voorziening en de vertrouwenscentra kindermishandeling

Het Kinderrechtencommissariaat steunde de evolutie naar één gemandateerde voorziening, op voorwaarde dat de specifieke expertise van de vertrouwenscentra kindermishandeling bewaard blijft.[42] Het ontwerp komt daaraan tegemoet: het VK behoudt zijn opdrachten rond kindermishandeling, de uitsluiting van gelijktijdige betrokkenheid van OCJ en VK verdwijnt en het VK krijgt een plaats in het intersectoraal regionaal overleg. Dat waarderen we.
Tegelijk blijven er aandachtspunten. De vertrouwenscentra kampen nu al met wachttijden van enkele maanden tot een half jaar, ook in dringende situaties.[43] Het OCJ krijgt er een groeiende instroom bij. De simulaties over de werklast die de Inspectie van Financiën vroeg, worden pas bij de uitvoeringsbesluiten opgemaakt.[44] Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om die simulaties en de personeelsplanning voor te leggen vóór de inwerkingtreding, zodat de hervorming niet leidt tot langere wachttijden voor kinderen in onveilige situaties. Ook na de inwerkingtreding moeten personeel, capaciteit en wachttijden nauwgezet worden opgevolgd.
Daarnaast vraagt het Kinderrechtencommissariaat:

- 'urgente situaties' waarin het VK rechtstreeks naar het parket kan doorverwijzen, duidelijk af te bakenen, zoals ook de Vlaamse Raad WVG vraagt;[45]

---

[37] Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, p. 5-6 (tabel crisisvragen en crisistrajecten 2017-2025).
[38] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 10-11 (onderdeel crisisjeugdhulp).
[39] Kinderrechtencommissariaat, Een ziekenhuis is geen thuis, 17 november 2025, https://www.kinderrechten.be/advies/een-ziekenhuis-is-geen-thuis; Kinderrechtencommissariaat, Jaarverslag 2024-2025 'Rechten op de drempel', 20 november 2025, p. 35-39, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/79593.
[40] Ontwerp van decreet, art. 28; Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 10; Memorie van toelichting, VR 2026 0910 DOC.1076/3, p. 24.
[41] Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Advies wijzigingsdecreet jeugdhulp en interlandelijke adoptie, 24 juni 2026, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/86019.
[42] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 3 en 9 (onderdeel één gemandateerde voorziening).
[43] Kinderrechtencommissariaat, Jaarverslag 2024-2025 'Rechten op de drempel', 20 november 2025, p. 38, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/79593.
[44] Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 2 en p. 11 (opvolging advies Inspectie van Financiën RD/2026001469).
[45] Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Advies wijzigingsdecreet jeugdhulp en interlandelijke adoptie, 24 juni 2026, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/86019.

- bij de uitzondering op het beroepsgeheim (art. 20) de minderjarige te informeren en zijn mening te betrekken bij de manier waarop informatie over hem wordt gedeeld;[46]
- de bewaartermijnen en de gegevensbeschermingseffectbeoordeling voor VK-dossiers niet uit te stellen tot een later decreet;[47]
- te garanderen dat kinderen en jongeren zich ook zelf rechtstreeks tot het VK kunnen blijven wenden.

5. Regierol van de intersectorale toegangspoort

5.1. Transparantie en rechten bij de toewijzing van hulp

Een transparant overzicht van vraag en aanbod en een actieve regie op matching kunnen bijdragen aan een eerlijkere toegang tot hulp, zeker voor kinderen en jongeren met complexe noden die vandaag moeilijk een plaats vinden. Het Kinderrechtencommissariaat onderschrijft dat doel. Wachtlijsten zijn echter geen louter organisatorisch probleem: ze zijn het gevolg van een tekort aan passend aanbod.[48] Een betere verdeling van te weinig plaatsen maakt het tekort zichtbaarder, maar lost het niet op. Ook de Vlaamse Raad WVG waarschuwt dat het capaciteitsbeheerssysteem geen oplossing is voor het gebrek aan plaatsen.[49]
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt:

- de criteria voor prioritering en toewijzing transparant te maken en in regelgeving vast te leggen;
- kinderen, jongeren en ouders actief te betrekken bij matching en hen te informeren over hun positie en de verwachte wachttijd (art. 12 IVRK);
- te voorzien in een toegankelijke klacht- of bezwaarmogelijkheid voor minderjarigen en gezinnen tegen een beslissing over prioritering of toewijzing;
- de delegatie in artikel 7 over de toegang tot rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp zo te gebruiken dat die hulp laagdrempelig blijft en er geen nieuwe drempels ontstaan;
- de regierol te koppelen aan het meerjarig uitbreidingsplan voor het aanbod, met jaarlijkse rapportering aan het Parlement over wachtlijsten en wachttijden.

5.2. Kinderen met een handicap horen in de integrale jeugdhulp

Sinds 2014 verloopt de toegang tot het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod voor minderjarigen met een handicap, zoals de multifunctionele centra en het persoonlijke-assistentiebudget, via de intersectorale toegangspoort.[50] De nieuwe regierol en het capaciteitsbeheer raken dus ook dat aanbod. Het ontwerp en de memorie van toelichting zeggen echter niet hoe die regie zich verhoudt tot de VAPH-sector. Ook de Vlaamse Raad WVG vraagt een juridische toetsing van de impact op de VAPH-voorzieningen.[51] Deze toetsing lijkt des te belangrijker nu er hervormingsplannen liggen die ervoor zullen zorgen dat de toeleiding van minderjarigen met een handicap naar hulpmiddelen en

[46] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan “Naar de jeugdhulp van morgen”, 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 9-10 (onderdeel beroepsgeheim en meldcode).
[47] Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2026 0910 DOC.1076/1, p. 2 (opvolging advies Vlaamse Toezichtcommissie nr. 2026/059).
[48] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan “Naar de jeugdhulp van morgen”, 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 1-2 en 6-7 (onderdeel wachtlijsten en matching).
[49] Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Advies wijzigingsdecreet jeugdhulp en interlandelijke adoptie, 24 juni 2026, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/86019.
[50] Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, Integrale jeugdhulp, https://www.vaph.be/integrale-jeugdhulp (geraadpleegd op 13 november 2026).
[51] Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Advies wijzigingsdecreet jeugdhulp en interlandelijke adoptie, 24 juni 2026, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/86019.

niet-rechtstreeks toegankelijke handicapspecifieke zorg en ondersteuning opnieuw een bevoegdheid van het VAPH zal worden.[52]
Tegelijk wordt in het debat over de hervorming van de jeugdhulp de sector voor personen met een handicap steeds vaker als een aparte partner benaderd, waarmee 'bruggen' moeten worden gebouwd, eerder dan als een volwaardig onderdeel van de integrale jeugdhulp.[53] Het Kinderrechtencommissariaat is bezorgd over die evolutie, waarbij de toeleiding van kinderen met een handicap opnieuw los van de integrale jeugdhulp wordt georganiseerd.[54] Dit is voor ons een stap achteruit, want het vormt opnieuw een extra drempel voor kinderen en jongeren en gaat in tegen het principe van een 'integrale jeugdhulp'. We stelden eerder vast dat kinderen vandaag al tussen de systemen van jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg en VAPH vallen.[55] Dat geldt in het bijzonder voor kinderen bij wie een beperking samengaat met ernstige gedrags-, emotionele of psychiatrische problemen: precies de jongeren voor wie vandaag GES+ en hoogintensieve zorg en beveiliging worden ingericht.[56] Voor hen zijn één toegang, één regie en continuïteit van hulp essentieel. Vandaag zien we dat ze botsen op extra voorwaarden eigen aan de verschillende sectoren en te lang hulp op maat missen. Kinderen met een handicap hebben recht op dezelfde hulp en dezelfde rechtswaarborgen als andere kinderen.
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt:

- te verduidelijken hoe de regierol en het capaciteitsbeheer van de toegangspoort gelden voor het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van het VAPH, nu we op het terrein horen dat de toegangspoort vandaag nauwelijks een toewijzingsmandaat heeft ten aanzien van VAPH-voorzieningen;
- te bevestigen dat minderjarigen met een handicap volwaardig deel blijven uitmaken van de integrale jeugdhulp, met één toegangspoort, en dat zij de volledige bescherming van het decreet rechtspositie van de minderjarige blijven genieten;
- bij elke verdere hervorming vooraf een kinderrechtentoets te maken van de gevolgen voor kinderen met een handicap, in het bijzonder voor kinderen met een gecombineerde zorgnood.

6. Gemeenschapsinstellingen en time-out

Het Kinderrechtencommissariaat is een koele minnaar van de time-out. Aan de ene kant melden jongeren ons dat ze op time-out willen omdat ze tot rust willen komen, omdat ze niet lang in eenzelfde leefgroep kunnen blijven of omdat de leefgroep hen overprikkelt en ze geen rust vinden in de leefgroep. De time-out leefgroep in de gemeenschapsinstellingen, bijvoorbeeld, bood hen die rust. Ze werden er één op één begeleid en waardeerden de exclusieve aandacht van de begeleiders.
Aan de andere kant melden andere jongeren ons dat ze door hun voorziening op time-out moeten. Ze worden door de voorziening gesanctioneerd voor hun wangedrag. Bovendien plannen sommige voorzieningen vooraf al time-outs in voor jongeren, dit om het zorgdragen voor jongeren voor iedereen haalbaar te houden. Jongeren melden dat ze op time-out 'moeten' in een andere voorziening en ze keren soms tijdens een afgesproken time-out van twee weken naar de eigen voorziening terug omdat het voor de time-out voorziening niet haalbaar is.

---

[52] Mededeling aan de Vlaamse Regering, *Conceptnota 'Naar een vernieuwd, geïntegreerd zorg- en ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap'*, VR 2025 2305 MED.0209/1, p. 11; Vlaams Parlement, Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen, voorlopig verslag van de gedachtewisseling over 'VAPH in cijfers 2025', p. 31.
[53] Conceptnota voor nieuwe regelgeving over een radicale omslag in de organisatie van de jeugdhulpverlening, Parl.St. Vl.Parl. 2025-26, nr. 492/1, ingediend op 30 september 2025.
[54] Zie onder meer Mededeling aan de Vlaamse Regering, *Conceptnota 'Naar een vernieuwd, geïntegreerd zorg- en ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap'*, VR 2025 2305 MED.0209/1, en de gedachtewisseling in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over 'VAPH in cijfers 2025'.
[55] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, https://www.kinderrechten.be/advies/advies-bij-het-plan-naar-de-jeugdhulp-van-morgen.
[56] Kinderrechtencommissariaat, Gewoon complex: jongeren met complexe problematieken aan het woord, 5 februari 2021, https://www.kinderrechten.be/advies/gewoon-complex-jongeren-met-complexe-problematieken-aan-het-woord.

Het Kinderrechtencommissariaat kreeg eerder signalen dat jongeren soms naar de jeugdrechter werden doorverwezen alleen om toegang te krijgen tot een time-out.[57] Jongeren kaarten de strakke regels van time-out aan. Ze spenderen uren op de kamer, hunkeren naar contact met anderen, en hun onderwijs wordt on hold gezet. De meerwaarde van time-out is voor veel jongeren zoek.
Het Kinderrechtencommissariaat vindt het logisch dat jongeren in een verontrustende situatie niet langer voor een time-out naar een gemeenschapsinstelling gaan.
Time-out in de private jeugdhulp moet wel een echte meerwaarde hebben voor de jongere en gericht zijn op herstel met de voorziening van oorsprong. Het mag geen 'pauzeknop' zonder verandering worden, die vooral ademruimte biedt aan voorzieningen.
Het ontwerp van decreet bepaalt dat de typemodule time-out in een gemeenschapsinstelling niet meer kan worden opgelegd vanaf 31 december 2026 (art. 27 en 28, eerste lid). Die datum ligt bijzonder dichtbij. Het ontwerp zegt niet hoe het vervangende aanbod in de private jeugdhulp georganiseerd zal worden. Vandaag wordt de time-out in de gemeenschapsinstellingen centraal gecoördineerd. Het is onduidelijk wie die rol overneemt, en of een time-out voortaan afhangt van de bereidheid van individuele voorzieningen om een jongere tijdelijk op te vangen.
Ook de rechtspositie van de jongere moet duidelijk zijn. Veel jongeren voor wie een time-out wordt overwogen, zitten in een gerechtelijk traject. Een time-out betekent dan dat de jongere tijdelijk in een andere voorziening verblijft, vaak tegen zijn wil. Waar er geen vrijwilligheid is, moet zo'n beslissing door de jeugdrechter worden genomen. De jongere moet dan gehoord worden en bijgestaan door een advocaat.
Het Kinderrechtencommissariaat vraagt daarom:

- zeker te stellen dat er op 31 december 2026 voldoende en kwaliteitsvol time-outaanbod in de private jeugdhulp beschikbaar is, met de nodige bijkomende middelen;
- te verduidelijken wat een kwaliteitsvolle time-out is en hoe de rechten van jongeren tijdens een time-out worden gewaarborgd, zoals hun recht op contact met familie, op onderwijs en op vrije tijd;
- te verduidelijken wie de toegang tot het aanbod coördineert, en hoe dit zal worden gemonitord, zodat elke jongere die een time-out nodig heeft, er ook tijdig toegang toe krijgt;
- en te verduidelijken hoe een time-out verloopt binnen de gerechtelijke jeugdhulp, en vast te leggen dat een time-out zonder instemming van de jongere alleen kan na een beslissing van de jeugdrechter, met hoorrecht en bijstand van een advocaat.

[57] Kinderrechtencommissariaat, Advies bij het plan "Naar de jeugdhulp van morgen", 23 januari 2026, 2025-2026/10, p. 11-12 (onderdeel time-out).